

«کلیات استراتژی انرژی اتحادیه اروپا و نگاهی به استراتژی انرژی کشور سوئیس»

۱. استراتژی انرژی اتحادیه اروپا

استراتژی انرژی اروپا دارای سه رکن اساسی شامل دسترسی مطمئن، رقابتی و مبتنی بر توسعه و دسترسی پایدار به منابع انرژی است. بر این اساس سه برنامه استراتژیک در حوزه انرژی و محیط زیست در اتحادیه اروپا تصویب شده و در حال انجام است:

- استراتژی انرژی اروپا برای افق زمانی ۲۰۲۰ با عنوان ۲۰-۲۰-۲۰.

- استراتژی انرژی اروپا برای افق زمانی ۲۰۳۰.

- استراتژی امنیت انرژی اروپا.

اهداف تعیین شده در استراتژی ۲۰۲۰ و ۲۰۳۰ اروپا در جدول ذیل نشان داده شده است.

جدول اهداف تعیین شده در استراتژی انرژی اروپا (۲۰۲۰ و ۲۰۳۰)

اهداف استراتژی ۲۰۳۰	اهداف استراتژی ۲۰۲۰	
حداقل ۴۰ درصد	حداقل ۲۰ درصد	کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در مقایسه با سال ۱۹۹۰
حداقل ۲۷ درصد	حداقل ۲۰ درصد	سهم انرژی‌های تجدیدپذیر از سبد انرژی مصرفی
حداقل ۲۷ درصدی	حداقل ۲۰ درصد	افزایش در بهره‌وری انرژی در قیاس با سناریوی تغییرات براساس وضع موجود

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی،
صنعت و معدن

Source: European Commission, 2020 and 2030 Energy strategy.

البته استراتژی دیگری برای چشم‌انداز ۲۰۵۰ در حال تدوین است که تا به امروز (دی‌ماه ۱۳۹۵) تنها نسخه اولیه آن (شامل نقشه راه) توسط کمیسیون اروپا تهیه شده و جزئیات آن توسط کارشناسان حوزه انرژی کشورهای مختلف عضو در حال بررسی است.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۳۱۰۱۵۲۶۱

۱-۱. استراتژی امنیت انرژی اروپا

اتحادیه اروپا بیش از نیمی از انرژی مورد نیاز خود را از کشورهای غیرعضو وارد می‌کند. این مسئله باعث پایین بودن امنیت انرژی در اتحادیه اروپا شده است. این وابستگی به‌ویژه برای نفت خام (بیش از ۹۰ درصد) و گاز طبیعی (بیش از ۶۶ درصد) برای این اتحادیه نگران‌کننده است. هزینه واردات انرژی اتحادیه اروپا روزانه در حدود ۱ میلیارد یورو برآورد می‌شود.

تاریخ انتشار:
۱۳۹۵/۱۰/۲۵

تعداد زیادی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا به شدت وابسته به یک کشور صادرکننده هستند، از جمله کشورهای اروپای شرقی که واردات گاز خود را تنها از روسیه انجام می‌دهند. این وابستگی شدید، این کشورها را به شدت متأثر از ریسک‌های عرضه انرژی می‌کند (فارغ از اینکه منبع ریسک، سیاسی، مالی و یا نظامی باشد). به عنوان مثال تحولات سیاسی روسیه - اوکراین باعث کاهش شدید منابع انرژی در بسیاری از کشورهای اروپایی شد.

در پاسخ به این نگرانی‌ها، کمیسیون اروپا، استراتژی امنیت عرضه را در سال ۲۰۱۴ به تصویب رساند. هدف از این استراتژی تضمین دسترسی شهروندان و اقتصاد کشورهای اروپایی به منابع انرژی پایدار و کافی است. استراتژی امنیت انرژی اروپا در دو سطح کوتاه‌مدت و بلندمدت تدوین شده است.

۲-۱. سیاست‌ها برای نیل به اهداف

اتحادیه اروپا سیاست‌های ذیل را به منظور نیل به اهداف بلندپروازانه خود دنبال می‌کند.

- افزایش کارایی انرژی از طریق تسریع در سرمایه‌گذاری در زمینه ساختمان‌ها، حمل‌ونقل و محصولات با کارایی انرژی بالاتر. از این رو سیاست‌هایی از قبیل نصب برچسب انرژی، نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و کاهش هزینه جایگزینی تأسیسات انرژی بر در دست اقدام است.
- شکل‌گیری بازار انرژی یکپارچه در اتحادیه اروپا از طریق ایجاد و توسعه خطوط انتقال برق، خطوط لوله انتقال گاز، ترمینال‌های ال‌ان‌جی و زیرساخت‌های مورد نیاز دیگر.
- احترام و حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان انرژی و دستیابی به استانداردهای بالای مصرف انرژی. این مسئله منجر می‌شود تا مصرف‌کنندگان به راحتی بتوانند مصارف انرژی خود را مانیتور کرده و در صورت عدم رضایت از شرکت‌های عرضه‌کننده انرژی به سهولت بتوانند به سمت شرکت‌های دیگر بروند. این مسئله باعث شکل‌گیری رقابت بین شرکت‌های عرضه‌کننده انرژی و در نتیجه ارائه خدمات کارآتر و با استانداردهای بالاتر به مشتریان‌شان می‌شود.
- برنامه استراتژیک برای توسعه انرژی‌های نو. اتحادیه اروپا سیاست‌های حمایتی متعددی را در زمینه به کارگیری از تجهیزات انرژی کارآ، انرژی‌های تجدیدپذیر و تجهیزات هوشمند دنبال می‌کند.
- درگیر کردن منافع کشورهای عرضه‌کننده انرژی به اتحادیه اروپا، در منافع انرژی این اتحادیه. به عنوان مثال اتحادیه اروپا طرح یکپارچه‌سازی و ادغام شبکه انرژی کشورهای همسایه خود را به بازارهای داخلی خود دنبال می‌کند.
- اصلاح در برنامه تجارت انتشار کربن.

۲. استراتژی انرژی کشور سوئیس و جایگاه این کشور

۲-۱. وضعیت موجود مصرف انرژی در سوئیس

سبد مصرف انرژی در سوئیس ترکیبی ثابت از انرژی‌های مختلف است که سهم عمده (۵۲ درصد) آن متعلق به نفت و مشتقات نفتی است. سهم الکتریسیته ۲۴ درصد و سهم گاز طبیعی ۱۰ درصد است. سیاست انرژی در این کشور عمدتاً معطوف به الکتریسیته است و سیاستگذاری جدی در زمینه سوخت‌های فسیلی وجود ندارد. زیرا سوخت‌های فسیلی به طور کامل وارد می‌شوند در حالی که الکتریسیته تولید و حتی صادر می‌شود. ۵۸ درصد از الکتریسیته از طریق نیروگاه‌های برق آبی و ۳۷ درصد از آن توسط نیروگاه‌های هسته‌ای تولید می‌شود.

۲-۲. استراتژی انرژی سوئیس

کشور سوئیس سیاست‌های انرژی خود را به‌طور مجزا و متفاوت از اتحادیه اروپا و با توجه به شرایط داخلی خود وضع می‌کند. البته مقایسه استراتژی انرژی سوئیس با استراتژی انرژی اتحادیه اروپا دلالت بر آن دارد که سیاست‌های انرژی این کشور در راستای اهداف و سیاست‌های اتحادیه اروپا در حوزه انرژی و محیط زیست است.

مهمترین استراتژی انرژی سوئیس، در حال حاضر، تلاش برای کاهش تدریجی سهم نیروگاه‌های هسته‌ای (پس از بحران هسته‌ای فوکوشیما ژاپن در سال ۲۰۱۱) از سبد انرژی این کشور و حذف تدریجی نیروگاه‌های هسته‌ای تا سال ۲۰۵۰ است. این کشور در ماه می سال ۲۰۱۱ قانونی به تصویب رساند که به‌موجب آن پنج نیروگاه هسته‌ای موجود در این کشور به‌تدریج از شبکه تولید برق این کشور خارج شود. همانطور که گفته شد حدود ۳۷ درصد از الکتریسیته تولیدی در کشور سوئیس توسط نیروگاه‌های هسته‌ای تأمین می‌شود.

این مسئله می‌تواند بحران اساسی در زمینه امنیت انرژی سوئیس ایجاد کند. زیرا، این کشور برنامه‌های سختگیرانه‌ای نیز در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای دارد که خود به معنای کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی و ازجمله نفت خام است. ازجمله سیاست‌های کشور سوئیس برای تأمین نیازهای انرژی خود، توسعه سیاست‌های حمایت از انرژی‌های تجدیدپذیر و افزایش مالیات بر کربن پس از سال ۲۰۲۰ است.

سوئیس سیاست افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد انرژی خود را از طریق اعمال سیاست تعرفه تشویقی دنبال می‌کند و استراتژی افزایش سهم برق تولیدی از نیروگاه‌های برق‌آبی و جایگزینی آن با نیروگاه‌های هسته‌ای را دنبال می‌کند. البته این کشور پتانسیل چندانی برای افزایش تولید برق‌آبی ندارد (حداکثر تا ده درصد)! سایر سیاست‌های انرژی سوئیس در بخش انرژی عبارت است از:

- ادغام شرکت‌های خطوط لوله منطقه‌ای و ایجاد مالکیت مشترک در بازار گاز.
- استراتژی انرژی سوئیس برای سال ۲۰۵۰ در حال حاضر در پارلمان این کشور در حال نقد و بررسی است.
- آزادسازی کامل بازار برق هدف دیگر این کشور است.
- این کشور به دنبال کاهش ۳۵ درصدی مصرف انرژی سرانه در سال ۲۰۳۵ در مقایسه با سال ۲۰۲۰ است.
- کشور سوئیس نفت و گاز مورد نیاز خود را از کشورهای مختلف و مسیرهای متعددی وارد می‌کند و از این‌رو، عرضه نفت و گاز برای این کشور کاملاً امن و مطمئن است.

